

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-80-138>

УДК 336.997

ІНСТИТУЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНТЕХ-РОЗВИТКУ ТА РОЛЬ ЦИФРОВИХ ПЛАТФОРМ У БАНКІВСЬКОМУ ФІНАНСОВОМУ ПОСЕРЕДНИЦТВІ МСП

INSTITUTIONAL PROVISION/SUPPORT FOR FINTECH DEVELOPMENT AND THE ROLE OF DIGITAL PLATFORMS IN BANK FINANCIAL INTERMEDIATION FOR SMES

Марич Максим Григоровичкандидат економічних наук, доцент,
Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5400-0503>**Антонюк Володимир Ілліч**здобувач наукового ступеня доктора філософії,
Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-3784-9699>**Marych Maksym, Antoniuk Volodymyr**

Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

Стаття досліджує інституційне забезпечення фінтех-розвитку та обґрунтовує роль цифрових платформ у трансформації банківського фінансового посередництва для малого та середнього бізнесу (МСП) в Україні. З'ясовано, що цифровізація та імплементація Закону України «Про платіжні послуги» (що передбачає Open Banking) є ключовими чинниками підвищення фінансової інклюзії та ефективності банківських операцій. Проаналізовано роль державних інституцій (НБУ, Мінцифра, Мінекономіки, ДПС, UAFC) у формуванні сприятливого регуляторного середовища через механізми «регуляторних пісочниць» та гармонізацію законодавства з європейськими стандартами PSD2. Визначено, що їхня скоординована взаємодія є необхідною для забезпечення балансу між інноваційністю, кібербезпекою та фінансовою стабільністю. Оцінено значення цифрових банківських платформ (зокрема, Monobank і ПриватБанк) як провідного каналу фінансового посередництва. Доведено, що ці платформи, використовуючи Штучний Інтелект та блокчейн-технології, забезпечують швидкість, зручність та зниження трансакційних витрат, підвищуючи ліквідність та платоспроможність МСП. Порівняльний аналіз із міжнародними прикладами (Revolut, N26) підтверджує високий потенціал українського фінтех-ринку.

Ключові слова: фінансове посередництво; малий і середній бізнес; цифрові платформи; фінтех; відкритий банкінг; платіжні послуги; ліквідність МСП; фінансова інклюзія; цифровізація банків; регуляторні пісочниці; Національний банк України; інституційне середовище.

The financial system of Ukraine is experiencing a deep digital transformation that redefines the traditional model of banking intermediation. Digitalisation, supported by FinTech solutions, Open Banking, big data and Artificial Intelligence, strengthens the transparency of financial flows and expands SMEs' access to financial resources. The implementation of the Law of Ukraine "On Payment Services" by the end of 2025, which establishes the legal basis for Open Banking and aligns Ukrainian regulation with PSD2 standards, requires enhanced institutional coordination among the NBU, the Ministry of Digital Transformation, the Ministry of Economy, the State Tax Service and the UAFC. Despite the rapid development of digital technologies, the academic discourse still lacks a comprehensive understanding of the relationship between institutional alignment, FinTech ecosystem growth and changes in banking models, particularly regarding SME liquidity and financial inclusion. The purpose of the article is to justify the importance of institutional support and digital platforms in forming a modern model of banking intermediation aimed at strengthening SMEs' liquidity, solvency and financial inclusion in a digital economy. The study examines the institutional foundations of FinTech development in the context of Open Banking, evaluates the role of regulatory sandboxes and the Law "On Payment Services" in stimulating innovation, and analyses how digital platforms

enhance the efficiency of financial intermediation. The research results show that digitalisation is a key driver of banking efficiency in Ukraine. The interaction of state institutions – NBU (regulation and sandboxes), Ministry of Digital Transformation (Open Banking), Ministry of Economy (SME development), State Tax Service (digitalisation of reporting) and UAFIC (support for FinTech) – forms a favourable environment for innovations and integration into the European financial space. Digital banking platforms such as Monobank, PrivatBank, Revolut and N26 demonstrate the practical potential of FinTech, offering fast onboarding, personalised services, AI-driven automation and reduced transaction costs. Their technological maturity and customer-centric design significantly improve SMEs' access to financial services and strengthen the overall resilience of the financial system.

Keywords: digital banking, fintech, financial intermediation, liquidity management, solvency, SME financing, financial stability, open banking, banking digitalization, risk management, financial inclusion, digital platforms, credit access, banking efficiency, innovation in financial services

Постановка проблеми. Сучасна фінансова система України перебуває у стані глибокої цифрової трансформації, що докорінно змінює роль банків як фінансових посередників. Цифровізація стала визначальним чинником підвищення ефективності банківських операцій, прозорості фінансових потоків і розширення доступу малого та середнього бізнесу (МСП) до кредитних ресурсів. Інтеграція фінтех-рішень, відкритого банкінгу (Open Banking), аналітики великих даних та штучного інтелекту формує нову модель банківського посередництва, яка поєднує інноваційність та автоматизацію з потребою у фінансовій стабільності.

Особливого значення набуває реалізація Закону України «Про платіжні послуги» (очікується завершення до кінця 2025 року), який створює правову основу для відкритого банкінгу та сприяє інтеграції України до європейського фінансового простору. Це, своєю чергою, визначає нові вимоги до інституційної взаємодії між Національним банком України, Міністерством цифрової трансформації, Міністерством економіки, Державною податковою службою та Українською асоціацією фінтех та інноваційних компаній (UAFIC).

У цих умовах ключовим практичним завданням є пошук ефективної моделі взаємодії держави, банків і фінтех-компаній, що забезпечить ліквідність, платоспроможність і фінансову інклюзію МСП. Водночас виникає потреба в науковому осмисленні інституційного механізму цифрового посередництва, який би гарантував баланс між інноваційністю, безпекою та регуляторною стабільністю фінансової системи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика цифрової трансформації банківського сектора розглядається передусім у працях Б. Арнера, Дж. Барберіса та Р. Баклі, які аналізують вплив відкритих фінансових екосистем, штучного інтелекту, регуляторних «пісочниць» та стандартизації API на моделі

фінансового посередництва. У їхніх роботах обґрунтовується концепція переходу від традиційної діджиталізації до етапу “RegTech & SupTech-driven Open Finance”, що визначає нову логіку взаємодії між банками, фінтех-компаніями та регуляторами [1].

Актуальні публікації Cambridge Judge Business School (2023–2024) та McKinsey Global Banking Review (2022–2024) підкреслюють, що ключовими драйверами трансформації банківської сфери у світі є впровадження Open Banking 2.0, розширення можливостей так званих «вбудованих фінансів», інтенсивна інтеграція BigTech-платформ, а також використання машинного навчання для управління ризиками та персоналізації фінансових продуктів [2; 3].

В українському науковому середовищі цифровізація банківського сектора розглядається як ключовий фактор підвищення його ефективності та конкурентоспроможності. Г. Постриган підкреслює важливість інтеграції українських банків до глобального цифрового простору через впровадження інноваційних платіжних сервісів і гармонізацію регуляторних стандартів. В. Гутник акцентує на ролі цифрових платформ, автоматизації та використанні великих даних як основи трансформації бізнес-моделей і зміцнення фінансової системи. С. Реверчук аналізує державне регулювання цифрового банкінгу, наголошуючи на необхідності розвитку “регуляторних пісочниць”, цифрової безпеки та підтримки фінтех-інновацій. У сукупності ці підходи відображають сучасну логіку цифрової трансформації банківської сфери України та її інтеграцію у європейський фінансовий простір [3-6].

Водночас, попри наявність ґрунтовних праць, недостатньо розкритими залишаються аспекти інституційного узгодження інтересів держави, банківського сектора та фінтех-компаній. Більшість досліджень зосереджені або на технологічних аспектах інновацій, або на макроекономічних ефектах цифрової еко-

номіки. Недостатньо вивченим залишається вплив регуляторних «пісочниць» та Закону «Про платіжні послуги» на розвиток цифрового фінансового посередництва, а також механізми забезпечення фінансової інклюзії МСП через цифрові банківські платформи.

Таким чином, існує наукова прогалина, пов'язана з відсутністю комплексного аналізу взаємозв'язку між інституційним регулюванням, розвитком фінтех-екосистем і трансформацією банківських моделей в умовах цифровізації.

Формулювання цілей статті. Метою статті є обґрунтування ролі інституційного забезпечення та цифрових платформ у формуванні сучасної моделі банківського фінансового посередництва, спрямованої на підвищення ліквідності, платоспроможності та фінансової інклюзії малого і середнього бізнесу в умовах цифрової економіки.

Для досягнення мети передбачено:

- дослідити інституційні засади розвитку фінтех-ринку в Україні в контексті реалізації політики відкритого банкінгу;
- визначити роль державних інституцій (НБУ, Мінцифра, Мінекономіки, ДПС, UAFIC) у формуванні сприятливого регуляторного середовища;
- проаналізувати вплив механізмів «регуляторних пісочниць» та Закону «Про платіжні послуги» на інноваційну активність у фінансовому секторі;
- оцінити значення цифрових платформ (Monobank, ПриватБанк, Revolut, N26) у підвищенні ефективності банківського посередництва;
- дослідити перспективи впровадження блокчейн-технологій як чинника прозорості, безпеки та довіри у фінансових відносинах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Із цифровізацією фінансової системи зростає необхідність посилення кібербезпеки, розбудови надійного регуляторного середовища та гармонізації національного законодавства з міжнародними стандартами. Одним із ключових кроків у цьому напрямі є реалізація до 2025 року Закону України «Про платіжні послуги», що передбачає впровадження концепції відкритого банкінгу (Open Banking) та створення єдиних стандартів обміну фінансовими даними між банками, фінтех-компаніями та клієнтами. Реалізація цього закону сприятиме не лише розширенню доступу суб'єктів малого та середнього бізнесу (МСП) до фінансових ресурсів, але й підвищенню прозорості та ефективності бан-

ківського фінансового посередництва [7].

Цифрова трансформація банківського сектору є не лише неминучим, але й критично важливим процесом для забезпечення фінансової стійкості МСП, адже саме банки залишаються головною ланкою між фінансовим ринком і бізнесом. Успішність цього процесу значною мірою залежить від інституційного забезпечення – ефективної взаємодії державних органів, регуляторів, галузевих асоціацій і приватного сектору. Важливу роль у впровадженні інновацій відіграють Національний банк України, Міністерство цифрової трансформації, Міністерство економіки, Державна податкова служба України та Українська асоціація фінтех та інноваційних компаній (UAFIC). Їхні функції, основні виклики та перспективи розвитку узагальнено в таблиці 1.

Державні інституції України формують узгоджену систему взаємодії, спрямовану на створення сприятливих умов для розвитку фінтех-індустрії та інтеграції країни у європейський фінансовий простір. Національний банк України, Міністерство цифрової трансформації, Міністерство економіки та Українська асоціація фінтех та інноваційних компаній діють у тісній координації, спільно розробляючи нормативно-правові засади функціонування відкритого банкінгу, що передбачає доступ фінтех-компаній до банківських даних клієнтів за їхньою згодою та створює передумови для появи нових фінансових продуктів. Важливим інструментом інноваційного розвитку стали регуляторні «пісочниці» НБУ, які забезпечують можливість безпечного тестування новітніх рішень у контрольованому середовищі, мінімізуючи ризики для споживачів та водночас стимулюючи розвиток стартапів.

Паралельно Україна активно гармонізує своє фінансове законодавство зі стандартами ЄС, зокрема з вимогами PSD2, що посилює конкурентоспроможність національних фінтех-компаній та розширює їхні можливості виходу на європейський ринок. Співпраця з міжнародними організаціями, такими як IFC та SECO, сприяє обміну досвідом і залученню додаткових інвестицій у сферу цифрових фінансових послуг. Значний внесок у розвиток інноваційного бізнесу робить Український фонд стартапів, у межах діяльності якого за підтримки Міністерства економіки та Міністерства цифрової трансформації фінансуються перспективні фінтех-проекти. Додатково реалізуються програми державно-приватного партнерства, спрямовані на активізацію

Таблиця 1

Роль державних органів та асоціацій у розвитку фінтех-індустрії в Україні

Орган/ Асоціація	Місце та роль	Проблемні питання	Перспективи
Українська асоціація фінтех та інноваційних компаній (UAFIC)	Головна платформа для фінтех-компаній в Україні, що забезпечує їх об'єднання, представлення інтересів та лобювання змін у законодавстві. Співпрацює з НБУ, МЦТ та міжнародними організаціями (IFC, SECO).	Обмеженість законодавчої підтримки фінтех-стартапів. Необхідність покращення доступу до фінансування для малих фінтех-компаній.	Розширення співпраці з ЄС у сфері фінансових технологій. Запуск додаткових програм підтримки фінтех-стартапів в Україні.
Міністерство цифрової трансформації України (МЦТ)	Основний державний орган, відповідальний за розвиток цифрової економіки. Реалізує концепцію відкритого банкінгу (Open Banking) та гармонізує законодавство з європейськими стандартами (PSD2).	Відставання у впровадженні регуляторних змін відповідно до стандартів ЄС. Низький рівень цифрової грамотності серед малого бізнесу.	Повна імплементація відкритого банкінгу до 2025 року. Підвищення фінансової інклюзії завдяки цифровим сервісам.
Національний банк України (НБУ)	Регулятор фінансової системи, що працює над створенням нормативної бази для відкритого банкінгу. Впроваджує регуляторні "пісочниці" для тестування інноваційних фінансових послуг.	Відсутність чіткої нормативної бази для роботи криптовалютних активів. Обмеженість механізмів підтримки фінтех-стартапів у порівнянні з європейськими країнами.	Запровадження нових механізмів стимулювання фінтех-індустрії. Поглиблення співпраці з міжнародними фінансовими установами.
Міністерство економіки України	Сприяє розвитку малого та середнього бізнесу (МСП), який є основним споживачем фінтех-рішень. Розробляє інструменти для фінансової підтримки бізнесу (лізинг, факторинг, державні програми фінансування).	Недостатній рівень державного фінансування для фінтех-стартапів. Відсутність ефективних механізмів залучення іноземних інвестицій у фінтех-сектор.	Створення спеціальних програм підтримки фінтех-компаній. Розширення можливостей державно-приватного партнерства у сфері цифрової економіки.
Державна податкова служба України (ДПСУ)	Відіграє важливу роль у стимулюванні діджиталізації через автоматизацію податкових процесів (електронний кабінет платника податків, програмні РРО).	Високий рівень регуляторного навантаження на фінтех-компанії. Недостатня адаптація малого бізнесу до нових цифрових податкових сервісів.	Розширення можливостей для автоматизованого податкового звітування. Посилення інтеграції фінансових платформ із державними сервісами.

Джерело: сформовано авторами на основі [8-12]

інвестицій у цифрову економіку, що формує комплексну інституційну основу для стійкого розвитку фінтех-екосистеми в Україні.

Узгодженість дій державних інституцій

формує підґрунтя для створення цілісної екосистеми цифрових фінансових послуг, що безпосередньо впливає на трансформацію моделей банківського посередництва та роз-

ширення можливостей МСП. Розвиток відкритого банкінгу, нормативна підтримка фінтех-інновацій та впровадження європейських стандартів поступово змінюють роль банків – від традиційних провайдерів фінансових ресурсів до інституцій, що інтегруються у ширшу цифрову інфраструктуру та взаємодіють із технологічними компаніями на партнерських засадах. У цьому контексті регуляторні ініціативи НБУ, спрямовані на впровадження механізмів API-орієнтованого обміну даними, створюють передумови для конкуренції за якість сервісів, а не лише за ринкову частку чи цінові параметри.

Водночас діяльність МЦТ з розвитку цифрової грамотності, розвиток національної електронної ідентифікації та інтеграція державних сервісів у «Дію» формують цифровий простір, у якому фінансові послуги стають більш доступними, швидкими та прозорими для бізнесу. Посилення ролі Міністерства економіки у підтримці підприємництва, зокрема через програми грантового фінансування та співпрацю з USF, створює фінансову базу для появи нових технологічних рішень, здатних підвищити ліквідність і платоспроможність МСП. У свою чергу, UAFIC виконує функцію комунікаційного й експертного центру, забезпечуючи діалог між ринком і регуляторами та сприяючи адаптації міжнародних практик до українських реалій.

Сукупність цих інституційних процесів дозволяє формувати нову модель фінансового посередництва, у межах якої банки трансформуються в цифрові платформи, а МСП отримують можливість швидкого доступу до фінансування, персоналізованих послуг і аналітичних інструментів. Така структура створює умови для розвитку конкурентного середовища, зниження транзакційних витрат та підвищення фінансової інклюзії, що є визначальними чинниками стійкості малого бізнесу в умовах цифрової економіки.

Попри наявні виклики – такі як регуляторні бар'єри, недостатнє фінансування та низький рівень цифрової грамотності серед підприємців – державна політика демонструє прагнення до створення сприятливих умов для розвитку цифрових фінансових послуг. У найближчій перспективі очікується активізація участі міжнародних інвесторів, розширення державно-приватного партнерства та подальше зростання цифрових сервісів, що сприятиме глибшій інтеграції України у світовий фінансовий простір.

Водночас стрімке поширення фінтех-інновацій призводить до трансформації традиційних банківських моделей обслуговування. Цифрові платформи поступово стають ключовим елементом цієї трансформації, забезпечуючи зручний, швидкий і безпечний доступ до фінансових послуг для малого та середнього бізнесу. Вони автоматизують основні процеси, мінімізують транзакційні витрати та покращують взаємодію між банками і клієнтами, перетворюючи банківське фінансове посередництво на високотехнологічну, інтегровану систему, здатну оперативно реагувати на потреби підприємців у ліквідності та фінансовій підтримці. Основні особливості таких платформ представлені у таблиці 2:

Після аналізу ключових характеристик, поданих у таблиці 2, можна стверджувати, що цифрові платформи формують нову парадигму фінансового посередництва, засновану на поєднанні технологічної інноваційності, високої гнучкості та орієнтації на потреби користувачів. Завдяки розширенню функціональних можливостей – від повного спектра банківських послуг онлайн до інтеграції фінансових маркетплейсів та створення цифрових екосистем – такі платформи забезпечують комплексний підхід до організації фінансової діяльності як для банків, так і для клієнтів.

Переваги цифрових платформ проявляються у декількох ключових вимірах. Передусім це зручність і доступність, адже клієнти можуть користуватися фінансовими сервісами незалежно від географічного розташування та часу, що особливо важливо для МСП, які потребують швидкої реакції на зміни у фінансових потоках. Швидкість виконання операцій є не менш суттєвою, оскільки цифрові сервіси мінімізують бюрократичні затримки, автоматизують ключові процеси та скорочують час ухвалення фінансових рішень, зокрема кредитних.

Економічність цифрових платформ ґрунтується на скороченні операційних витрат завдяки відсутності громіздкої фізичної інфраструктури та широкому застосуванню автоматизованих рішень. Це створює передумови для зменшення тарифів і комісій, що підвищує конкурентоспроможність банківських продуктів. Водночас персоналізація фінансових сервісів, заснована на аналізі великих даних, дозволяє формувати індивідуальні пропозиції для різних категорій клієнтів, підвищуючи якість обслуговування та рівень задоволеності.

Таблиця 2

Особливості цифрових платформ банківських послуг

Особливість	Короткий опис
Повний спектр послуг онлайн	Можливість здійснювати всі банківські операції (відкриття рахунків, кредити, перекази) без відвідування відділень через інтернет або мобільні додатки.
Автоматизація операцій	Використання алгоритмів та штучного інтелекту для автоматизації фінансових процесів, таких як кредитний скоринг та аналіз ризиків.
Доступність для МСП та фізичних осіб	Простий і швидкий доступ до фінансових продуктів, таких як кредити, в режимі онлайн, що скорочує час і знижує бюрократичні бар'єри.
Інтеграція фінансових продуктів	Об'єднання різних послуг (рахунки, інвестування, страхування) на одній платформі для ефективного управління фінансами.
Фінансові маркетплейси	Можливість порівнювати фінансові продукти (кредити, депозити) різних банків і обирати найвигідніші умови.
Партнерство з фінтех-компаніями	Співпраця банків із фінтех-компаніями для інтеграції передових технологій, таких як блокчейн, штучний інтелект і великі дані.
Цифрові еко-системи	Платформи, які об'єднують банківські послуги з іншими сервісами (бухгалтерія, юридичні послуги), створюючи комплексні рішення для бізнесу.
Швидкість і масштабованість	Використання хмарних технологій для обробки великих обсягів даних і транзакцій, що забезпечує гнучкість і доступність для різних категорій клієнтів.

Джерело: сформовано автором на основі [8; 9; 14]

Важливою рисою цифрових платформ є їх інклюзивність: вони відкривають доступ до фінансових послуг тим групам користувачів, які раніше були обмежені у взаємодії з традиційними банками. Це стосується як представників малого бізнесу, так і мешканців віддалених територій, де банківська інфраструктура розвинена недостатньо.

У сукупності ці характеристики перетворюють цифрові платформи на ключовий інструмент підтримки ліквідності та фінансової стійкості МСП. Вони забезпечують оперативний доступ до фінансових ресурсів, оптимізують управління обіговим капіталом, полегшують інтеграцію банківських сервісів у внутрішні системи підприємств та сприяють розвитку ефективної взаємодії між фінансовими установами, бізнесом і державними органами. Таким чином, цифрові платформи виступають одним із центральних елементів сучасної системи фінансового посередництва та вагомим фактором підвищення конкурентоспроможності малого й середнього бізнесу в умовах цифрової економіки.

Серед найвідоміших прикладів цифрових платформ, що вплинули на трансформацію фінансового сектору, можна виокремити:

1) Monobank (Україна) – повністю цифровий банк без фізичних відділень, який реалізує всі послуги через мобільний застосунок. Його успіх базується на високій швидкості обслуговування, інтуїтивно зрозумілому інтерфейсі та широкій функціональності. Клієнти можуть відкрити рахунок, оформити кредит чи здійснити фінансові операції всього за кілька хвилин. Для МСП така модель особливо корисна, оскільки спрощує доступ до короткострокового фінансування, управління платежами та контролю за грошовими потоками [15].

2) Revolut (Велика Британія) – багатофункціональна платформа, яка дозволяє користувачам відкривати мультивалютні рахунки, здійснювати міжнародні перекази, інвестувати у криптовалюту, страхові продукти та цінні папери. Revolut є прикладом глобальної інтеграції цифрових фінансових інструментів, що забезпечує клієнтам доступ до послуг у режимі реального часу [16].

3) N26 (Німеччина) – цифровий банк, орієнтований на зручне управління фінансами через мобільний додаток. Він пропонує послуги для фізичних осіб та підприємців, приділяючи увагу міжнародним операціям, фінансовій аналітиці та автоматизованим

сервісам. Його функціонал забезпечує ефективність фінансових операцій для малого бізнесу [17].

Українські банки демонструють значний прогрес у цифровізації фінансових послуг, і за окремими показниками технологічності вже випереджають низку міжнародних конкурентів. Особливо це проявляється у діяльності таких установ, як Monobank та ПриватБанк, які стали ключовими драйверами інновацій та цифрових рішень у банківській сфері, формуючи нові стандарти взаємодії з клієнтами та підтримки малого й середнього бізнесу. Monobank є прикладом повністю безфіліальної моделі, що передбачає повне перенесення всіх операцій в онлайн-середовище – від відкриття рахунку та випуску карток до кредитування. Цей підхід дозволяє забезпечити виняткову швидкість та зручність обслуговування: процеси, які у традиційних банках тривають годинами або днями, у Monobank займають лише кілька хвилин. Завдяки продуманому інтерфейсу та вбудованим інструментам фінансової аналітики банк створює ефективні умови для управління коштами, що є надзвичайно важливим для МСП, які потребують швидких і прозорих фінансових рішень. Інтеграція функціоналу платежів, переказів, комунальних розрахунків, аналітики витрат та кредитних продуктів у єдиному мобільному застосунку забезпечує комплексність обслуговування та спрощує фінансові операції бізнесу [15].

ПриватБанк, як один із піонерів цифровізації в Україні, продовжує зміцнювати свої позиції завдяки застосунку «Приват24», який довгий час залишається еталоном онлайн-банкінгу у Східній Європі. Банк активно впроваджує сучасні рішення у сфері безпеки, включаючи біометричну автентифікацію та хмарні технології, що підвищує надійність операцій і зміцнює довіру клієнтів. Крім традиційних банківських послуг, ПриватБанк забезпечує широкий спектр цифрових продуктів для фізичних та юридичних осіб: онлайн-рахунки, депозити, кредитні програми, валютні операції, інвестиційні інструменти та інноваційні cashless-рішення, серед яких цифрові картки та розвинена мережа NFC-платежів [18].

Порівняльний аналіз свідчить, що українські банки вирізняються низкою конкурентних переваг на міжнародному ринку. По-перше, фінансові операції в українських цифрових банках здійснюються швидко і з мінімальними бюрократичними затримками, що різко контрастує з традиційними моделями обслу-

говування в багатьох іноземних установах. По-друге, відсутність розгалуженої філіальної мережі та орієнтація на мобільні додатки дозволяє оптимізувати витрати й забезпечити доступність фінансових послуг для широкого кола користувачів. Важливою перевагою є також використання новітніх технологій кіберзахисту — двофакторної автентифікації, біометрії та c-истем штучного інтелекту, що здійснюють моніторинг транзакцій у режимі реального часу. Особлива увага українських банків до потреб МСП проявляється у створенні спеціалізованих бізнес-додатків, які дають змогу керувати бухгалтерією, сплачувати податки, отримувати кредити та взаємодіяти з державними сервісами онлайн. Високий рівень інтеграції особистих і бізнесових фінансів у межах одного цифрового середовища формує додаткову зручність і підвищує операційну ефективність клієнтів.

Загалом, цифрові платформи українських банків демонструють високий рівень технологічної зрілості та клієнтоорієнтованості, забезпечуючи доступ МСП до сучасних фінансових інструментів. Їхня подальша інтеграція з інфраструктурою Open Banking, яку розвиває Національний банк України спільно з Міністерством цифрової трансформації та UAFIC, створює передумови для формування єдиної фінансової екосистеми. Це сприятиме розширенню можливостей фінансового посередництва, підвищенню ліквідності підприємств і забезпеченню більшої прозорості у взаємодії між банками, бізнесом і державою.

Таким чином, досвід цифрової трансформації українських банків може стати орієнтиром для країн, що прагнуть зміцнити інституційне середовище фінтех-розвитку та підвищити ефективність банківського посередництва для сектору МСП. Подальший розвиток цієї екосистеми нерозривно пов'язаний із впровадженням інноваційних технологій, які вже активно змінюють глобальний фінансовий ринок. Однією з найбільш перспективних є технологія блокчейн, що демонструє відчутний потенціал для оптимізації платежів, підвищення прозорості та зниження операційних витрат. Ця тенденція простежується у практиці провідних світових фінансових установ, де блокчейн поступово інтегрується у внутрішні платіжні процеси.

Багато міжнародних банків починають використовувати блокчейн для внутрішніх платежів, зменшуючи час і витрати на обробку транзакцій. Ось кілька прикладів:

JPMorgan Chase (США): Розробив власну блокчейн-платформу Quorum для обробки фінансових транзакцій та розробки смарт-контрактів. Також банк випустив цифрову валюту JPM Coin для міжнародних платежів [19].

– HSBC (Велика Британія): Використовує блокчейн для обробки транзакцій з цінними паперами. У 2020 році HSBC перевів на блокчейн активи на суму понад 10 млрд доларів через платформу Fusion Digital Assets [20].

– Santander (Іспанія): Впроваджує блокчейн для міжнародних платежів через платформу RippleNet, що дозволяє проводити транзакції швидше та з нижчими витратами [21].

– Deutsche Bank (Німеччина): Співпрацює з блокчейн-платформами для створення нових фінансових продуктів і підвищення ефективності процесів управління цінними паперами [22].

ПриватБанк (Україна): Використовує блокчейн у своїх платіжних системах для забезпечення прозорості транзакцій. Це один із перших банків в Україні, що активно впроваджує цю технологію в платіжні рішення.

Висновки. Проведене дослідження підтвердило, що цифровізація фінансової системи України виступає ключовим чинником підвищення ефективності банківського фінансового посередництва та розширення доступу малого і середнього бізнесу до фінансових ресурсів. Розвиток фінтех-індустрії, відкритого банкінгу та регуляторних пісочниць формує нову інституційну архітектуру фінансового ринку, спрямовану на інноваційність, прозорість і глибшу інтеграцію у світовий фінансовий простір. Визначальним етапом цього процесу стало прийняття Закону України «Про платіжні послуги», який заклав нормативну основу для розвитку відкритого банкінгу, посилення фінансової інклюзії та створення конку-

рентного середовища між банками та фінтех-компаніями.

Активна взаємодія між Національним банком України, Міністерством цифрової трансформації, Міністерством економіки, Державною податковою службою та Українською асоціацією фінтех та інноваційних компаній (UAFIC) сприяє гармонізації законодавства з європейськими стандартами PSD2, розвитку регуляторних пісочниць і стимулюванню фінтех-стартапів. Такі механізми забезпечують безпечне тестування інновацій, мінімізацію ризиків та формування довіри між банками, регуляторами і клієнтами.

Водночас цифрові банківські платформи, такі як Monobank і ПриватБанк, демонструють практичний потенціал фінтех-розвитку в Україні. Завдяки використанню штучного інтелекту, блокчейну, хмарних технологій та автоматизації бізнес-процесів вони забезпечують швидкість обслуговування, зменшення трансакційних витрат і підвищення ліквідності МСП. Порівняльний аналіз міжнародних практик (Revolut, N26, JPMorgan Chase, Santander, HSBC) засвідчив, що Україна має високий потенціал для інтеграції у глобальний фінтех-простір за умови подальшого вдосконалення регуляторного середовища, посилення кібербезпеки та розвитку цифрової грамотності.

Отже, інституційне забезпечення фінтех-розвитку є стратегічним чинником зміцнення ліквідності, платоспроможності та рентабельності малого і середнього бізнесу. Цифрові платформи виступають не лише технологічним інструментом модернізації банківського сектору, а й ефективним каналом реалізації фінансового посередництва, що сприяє підвищенню фінансової інклюзії, конкурентоспроможності банків і сталому зростанню економіки України в умовах глобальної цифрової трансформації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Arner D. W., Barberis J., Buckley R. P. *Financial Technology, Regulation and the Rise of Open Finance* [Електронний ресурс] / SSRN Working Paper. – 2022–2024. – URL: <https://ssrn.com> (дата звернення: 20.11.2025).
2. The Global State of Open Banking and Open Finance Report 2024 [Електронний ресурс] / Cambridge Centre for Alternative Finance, Cambridge Judge Business School. – 2024. – URL: <https://www.jbs.cam.ac.uk> (дата звернення: 20.11.2025).
3. McKinsey Global Banking Annual Review 2022–2024 [Електронний ресурс] / McKinsey & Company. – 2024. – URL: <https://www.mckinsey.com> (дата звернення: 20.11.2025).
4. Постриган Г. В. Діджиталізація міжнародних фінансових послуг: пріоритети розвитку та можливості для банківської сфери // *Науковий вісник*. – 2022.
5. Гутник В. С. Діджиталізація бізнес-середовища як запорука конкурентного лідерства економік // *Економіка та держава*. – 2021.

6. Реверчук С. К. Цифровізація банківського бізнесу: виклики та можливості для державного регулювання // *Економіка і суспільство*. – 2023. – Вип. 55. – DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-45>.
7. Про платіжні послуги : Закон України від 30.06.2021 № 1591-IX // Відомості Верховної Ради України. – 2022. – № 1. – Ст. 1.
8. Фінансовий моніторинг та ринок фінансових технологій [Електронний ресурс] / Національний банк України. – Київ: НБУ, 2024. – 48 с. – URL: <https://bank.gov.ua> (дата звернення: 20.11.2025: 20.11.2025).
9. Ukrainian Fintech Association. Дані про діяльність UAFIC та співпрацю з НБУ [Електронний ресурс]. – 2024. – URL: <https://uafic.org> (дата звернення: 20.11.2025: 20.11.2025).
10. Аналітичний звіт Української асоціації фінтех та інноваційних компаній. – Київ, 2024. – 56 с.
11. UkraineInvest. Інформація про діяльність МЦТ, Міністерства економіки та ДПСУ [Електронний ресурс]. – 2024. – URL: <https://ukraineinvest.gov.ua> (дата звернення: 20.11.2025: 20.11.2025).
12. Державна служба статистики України. Рівень фінансової інклюзії населення. – Київ: ДССУ, 2024. – 32 с.
13. IFC; SECO. Дані про співпрацю з українськими установами [Електронний ресурс]. – 2024. – URL: <https://www.ifc.org> ; <https://www.seco-cooperation.admin.ch> (дата звернення: 20.11.2025).
14. World Bank. *Digital Financial Services: Handbook for Policymakers* [Електронний ресурс]. – 2022. – URL: <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/305a39cbb6f35567db78bda6709c5cd8-0430012025/original/World-Bank-DFS-WhitepaperDigitalFinancialServices.pdf> (дата звернення: 20.11.2025).
15. Monobank. Офіційний сайт банку [Електронний ресурс]. – URL: <https://www.monobank.ua> (дата звернення: 20.11.2025).
16. Revolut (n.d.) *Official Website*. Available at: <https://www.revolut.com> (дата звернення: 20.11.2025).
17. N26 Bank (n.d.) *Official Digital Bank Website*. Available at: <https://n26.com/en-eu> (дата звернення: 20.11.2025).
18. ПриватБанк. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – URL: <https://privatbank.ua> (дата звернення: 20.11.2025).
19. Digital Payments Solutions [Електронний ресурс] / J.P. Morgan. – URL: <https://www.jpmorgan.com/kinexys/digital-payments> (дата звернення: 20.11.2025).
20. HSBC Orion – Digital Assets Platform [Електронний ресурс]. – URL: <https://www.gbm.hsbc.com/en-gb/solutions/hsbc-orion> (дата звернення: 20.11.2025).
21. Santander Partners with Ripple [Електронний ресурс] / Ripple. – URL: <https://ripple.com/insights/santander-partners-with-ripple-to-bring-certainty-and-speed-to-international-payments/> (дата звернення: 20.11.2025).
22. Deutsche Bank Embarks on Blockchain Transformation [Електронний ресурс] / Blockchain Technology News. – URL: <https://blockchaintechnology-news.com/news/deutsche-bank-embarks-on-blockchain-transformation-with-l2-solution/> (дата звернення: 20.11.2025).
23. Sharenko M. S., Dobrunova K. V. Open Banking in Ukraine: Development Potential and Benefits for Consumers [Електронний ресурс]. – URL: https://www.researchgate.net/publication/389506713_Open_Banking_in_Ukraine_development_potential_and_benefits_for_consumers (дата звернення: 20.11.2025).
24. FinTech: Evolution and Regulation [Електронний ресурс] / Arner D. W. [та ін.]. – URL: https://law.unimelb.edu.au/_data/assets/pdf_file/0011/1978256/D-Arner-FinTech-Evolution-Melbourne-June-2016.pdf (дата звернення: 20.11.2025).
25. The Global State of Open Banking and Open Finance Report, 2024 [Електронний ресурс] / Cambridge Judge Business School. – URL: <https://www.jbs.cam.ac.uk/wp-content/uploads/2024/11/2024-ccaf-the-global-state-of-open-banking-and-open-finance.pdf> (дата звернення: 20.11.2025).

REFERENCES:

1. Arner D. W., Barberis J., Buckley R. P. (2022–2024) *Financial Technology, Regulation and the Rise of Open Finance*. SSRN. Available at: <https://ssrn.com> (accessed November 20, 2025).
2. Cambridge Centre for Alternative Finance (2024) *The Global State of Open Banking and Open Finance Report 2024*. Cambridge Judge Business School. Available at: <https://www.jbs.cam.ac.uk> (accessed November 20, 2025).
3. McKinsey & Company (2024) *Global Banking Annual Review 2022–2024*. Available at: <https://www.mckinsey.com> (accessed November 20, 2025).
4. Postryhan H. V. (2022) Tsyfrovizatsiia mizhnarodnykh finansovykh posluh: priorytety rozvytku ta mozhlyvosti dlia bankivskoho sektoru [Digitalization of international financial services: priorities for development and opportunities for the banking sector]. *Naukovyi Visnyk* (in Ukrainian)
5. Hutnyk V. S. (2021) Tsyfrovizatsiia biznes-seredovyshcha yak osnova konkurentnoho liderstva ekonomik [Digitalization of the business environment as the basis for competitive leadership of economies]. *Ekonomika ta Derzhava*. (in Ukrainian)

6. Reverchuk S. K. (2023) Tsyfrovizatsiia bankivskoho biznesu: vyklyky ta mozhlyvosti derzhavnoho rehuliuвання [Digitalization of banking business: challenges and opportunities for state regulation]. *Ekonomika i Suspilstvo*, 55, pp. 45–... <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-45> (in Ukrainian)
7. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (2022) Pro plizhni posluhy: Zakon Ukrainy vid 30.06.2021 № 1591-IX [On Payment Services: Law of Ukraine of June 30, 2021 No. 1591-IX]. No. 1, art. 1. (in Ukrainian)
8. Natsionalnyi Bank Ukrainy (2024) Finansovyi monitorynh ta rynok finansovykh tekhnolohii [Financial monitoring and the financial technology market]. Kyiv: NBU. (in Ukrainian) Available at: <https://bank.gov.ua> (accessed November 20, 2025).
9. Ukrainian Fintech Association (2024) Dani pro diialnist UAFIC ta spivpratsiu z NBU [Data on UAFIC activities and cooperation with the NBU]. Available at: <https://uafic.org> (accessed November 20, 2025). (in Ukrainian)
10. Ukrainska asotsiatsiia fintekh ta innovatsiinykh kompanii (2024) Analitychnyi zvit Ukrainskoi asotsiatsii fintekh ta innovatsiinykh kompanii [Analytical report of the Ukrainian Association of Fintech and Innovative Companies]. Kyiv, 56 p. (in Ukrainian)
11. UkraineInvest (2024) Informatsiia pro diialnist MTsT, Ministerstva ekonomiky ta DPSU [Information on the activities of MTsT, Ministry of Economy and SBU]. Available at: <https://ukraineinvest.gov.ua> (accessed November 20, 2025). (in Ukrainian)
12. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy (2024) Riven finansovoi inkluzii naselennia [Level of financial inclusion of the population]. Kyiv: DSSU, 32 p. (in Ukrainian)
13. IFC; SECO (2024) Dani pro spivpratsiu z ukrainskymy ustanovamy [Data on Cooperation with Ukrainian Institutions]. Available at: <https://www.ifc.org>; <https://www.seco-cooperation.admin.ch> (accessed November 20, 2025). (in Ukrainian)
14. World Bank (2022) *Digital Financial Services: Handbook for Policymakers*. Available at: <https://thedocs.worldbank.org> (accessed November 20, 2025).
15. Monobank (n.d.) Ofitsiynyi sait [Official Website]. Available at: <https://www.monobank.ua> (accessed November 20, 2025). (in Ukrainian)
16. Revolut (n.d.) *Official Website*. Available at: <https://www.revolut.com> (accessed November 20, 2025).
17. N26 Bank (n.d.) *Official Digital Bank Website*. Available at: <https://n26.com/en-eu> (accessed November 20, 2025).
18. PrivatBank (n.d.) Ofitsiynyi sait [Official Website]. Available at: <https://privatbank.ua> (accessed November 20, 2025). (in Ukrainian)
19. J.P. Morgan (n.d.) *Digital Payments Solutions*. Available at: <https://www.jpmorgan.com/kinexys/digital-payments> (accessed November 20, 2025).
20. HSBC (n.d.) *Orion – Digital Assets Platform*. Available at: <https://www.gbm.hsbc.com/en-gb/solutions/hsbc-orion> (accessed November 20, 2025).
21. Ripple; Santander (n.d.) *Santander Partners with Ripple to Enhance International Payments*. Available at: <https://ripple.com/insights/...> (accessed November 20, 2025).
22. Blockchain Technology News (n.d.) *Deutsche Bank Embarks on Blockchain Transformation*. Available at: <https://blockchaintechnology-news.com/...> (accessed November 20, 2025).
23. Sharenko M. S., Dobrunova K. V. (n.d.) *Open Banking in Ukraine: Development Potential and Benefits for Consumers*. Available at: <https://www.researchgate.net/...> (accessed November 20, 2025).
24. Arner D. W. et al. (n.d.) *FinTech: Evolution and Regulation*. Available at: https://law.unimelb.edu.au/__data/assets/pdf_file/0011/1978256/D-Arner-FinTech-Evolution-Melbourne-June-2016.pdf (accessed November 20, 2025).
25. Cambridge Judge Business School (2024) *The Global State of Open Banking and Open Finance Report 2024*. Available at: <https://www.jbs.cam.ac.uk/wp-content/uploads/2024/11/2024-ccaf-the-global-state-of-open-banking-and-open-finance.pdf> (accessed November 20, 2025).